

Atyáinkhoz hasonlóan nekünk is szolgálnunk kell: a mai embert, a mai világot, a társadalmat, az országot, ahol élünk. Szolgálatunkat sajátos unitárius örökségünk és szellemiségünk jegyében kell vállalnunk és véghezvinnünk, vállalva a jézusi élet nehéz követelményét és belső fegyelmét, amely sohasem volt könnyű, de mindig gyönyörűséges volt és marad. Önmagunknak és a világnak be kell bizonyítanunk — s ennek egyetlen útja a szolgálat —, hogy a jézusi életeszmény, amelyet vallunk, ma is értékes és egyházunk, amelyet annyira szeretünk, élő intézmény, nem a múlt kövülete, alkalmas szolgálatának betöltésére. Atyáinkat élőknak érezzük: Jézus, az apostolok, Dávid Ferenc, Szentábrahámi Lombard Mihály, Körmöczy János, Kriza János és Balázs Ferenc sok-sok társukkal együtt itt élnek bennünk s nagyon szeretnénk, hogy mindig méltóak maradjunk egyházmentő-építő püspökeink, tudós nevelőink, templomépítő és imádkozó unitárius őseink emlékéhez, életéhez.

Az idő gyorsan suhan. Fények gyúlnak ki és hunynak el a csillagos égen és az emberi szívben, Isten világosságából táplálkozó, Istent kereső fények. Néha elvakítanak, néha megsimogatnak, de mindenkor utat mutatnak.

Adjon a jó Isten mindnyájunknak hitet és reménységet, bölcsességet és bátorságot, hogy világosságban éljünk és a világosság fiainak nevezessünk mindenkor! Adjon a jó Isten testvéri szívét minden gyermekének, hogy békességben élhessünk itt a földön! „...adjon az Isten / fényeket, / temető helyett / életet“ és áldja meg temetőikben nyugvó, bennünk élő atyáinkat, áldja meg mindnyájunk életét! Ámen.

Prédikáció vázlatok

SZABÓ DEZSŐ

MI LESZ A JUTALMUNK?

Mt 19,27

Hat hét múlva a harangszó húsvét ünnepét jelzi. Hat héten át készülünk testileg, lelkileg az áldott ünnepre, melynek központjában egyetlen ember áll: Jézus, akinek élete, tanítása új irányt szabott a vallás világában. Jelentőségét, nagyságát kellőképpen felmérni csak megközelítőleg tudjuk.

A keresztény hit központjában Jézus található. Ezen a húsvétra előkészítő vasárnapon kötelességünk felmérni, áttekinteni életútját, amely a golgotai kereszttig tartott. Jézus a halászoknak, a vámszedőknek ennyit mond: kövess engem. Ők pedig elhagyják hálóikat, az asztalt és követik őt. Az őt hallható sokaságnak pedig ezt mondja: aki én utánam akar jöni, vegye fel a kereszttjét és úgy kövessen engem. Kö-

vetői, tanítványai őszinte lélekkel nyilatkoznak meg Péter szavával: „Imé mi elhagytunk mindent és követünk téged; mink lesz hát minékünk?” Mi lesz a jutalmunk? Örök élet-e, amit a gazdag ifjú kívánt megszerezni vagy valami más?

Nemcsak a ma embere vár minden tettéért, munkájáért ellenszolgáltatást, jutalmat. A péteri kérdés azt mutatja, hogy akkor is ilyen volt az emberi szemlélet.

Mi lesz a jutalmunk, ha elhagytunk mindent és jövünk hozzád időről időre, vasárnapról vasárnapra, meghozzuk a magunk áldozatát? Igaz, hozzuk a gazdag ifjú vágyát is az üdvösség után, a reményt, hogy Istenországában ülésünk előtt lesz. De Jézus csak ennyit mond: kövess engem.

Követünk, de hozzuk gondjaink, csüggedésünk, bánatunk, fájdalomunk, gyászunk, hogy mint csodatevő orvos meggyógyíts, szemünkből a bánat könnyét letöröld, hitünket növelj és erősítsd. Jézus csak ennyit mond: kövess engem. Minden feltétel és jutalomvárás nélkül, mert csak tőlem tanulhatod meg, csak mellettem, velem együtt élve teljesítheted, töltheted be parancsolatomat: a szeretetet. Szeretni Istent annyira, hogy a földön tudjunk szolgálatot tenni neki, és szeretni az embert annyira, hogy hetvenhét-szer is megbocsássunk az ellenünk vétőknek.

Nincs előlegezett jutalom, jobb vagy balkéz felől való ülés, csak maradéktalan teljesítése a követésnek, a ránkibizottaknak, csak gyermeki hittel, tisztasággal lehetünk Istenországába tagjai. A jót, a szeretetet önmagáért kell és nem jutalomért tenni.

Nekünk sem mond mást, nem ígér mást, de ad a léleknek nyugalmat, békességet, ad hitet és reményt a jövőbe, mint annak az embernek, aki az eke szarvára vetette kezét.

Jézus szól és hív mindenkit, minket is most és mindig: kövessetek jóban, örömben, bánatban, a keserű pohár elfogadásában, fel a golgotai kereszting. Azt, hogy mi lesz a jutalmunk, Isten dönti el és adja meg.

Ne gondolj másra, ne számíts másra, kövesd őt és légy tanítványa ma és mindenkoron. Ámen.

ISTENORSZÁGA — ERŐ

1Kor 4,20

A beszéd isteni adomány, emberi tulajdonság. Az első szótól az utolsó sóhajtásig egy életen át beszélünk. A családban, az iskolában, utcán, vásárcsarnokban, templomban beszélünk.

Istenországáról beszélt Jézus is. Példázatokban, egy mondatos tanításokban, hasonlatokban próbálta megértetni a fogalom lényegét.

19 évszázad millió templomában magyarázzák, prédikálják, beszélnek Istenországát, jelenlétét, valóságát és mégis hányszor érezzük magunkat távol tőle. Pedig vallásos hitünk úgy tárulkozik feléje, mint virág kelyhe a nap felé. Elfelejtjük azt az igazságot, amit az apostol

így fogalmazott meg: „Nem beszédben áll Istennek országa, hanem erőben.“

Az erő fizikai fogalom, a testek állapotában változást előidéző ok. Az erő láthatatlan, csak következményeiben ismerhető fel: a tárgyak elmozdításában, a különböző munkák elvégzésében. Az ember is erős akar lenni, mint a mesék világában a vasgyűrű, a hegyforgató, a fadóntó, mert az erő győzelmi lehetőséget, sikert biztosít.

Az erő, amiről az apostol beszél nem mérhető semmivel. Nem a fizikai súlyt emelő vagy mozdító erő ez, hanem a lélek ereje. A láthatatlan akarat ereje. A vágyott és megvalósítható Istenországa. Annyi részünk van ez országból, amennyi a lelki erőnk.

Mennyi a lelki erőnk? Ezt próbálja a vallásos ember megmérni a bűjt gyakorlásával, mely látható megnyilatkozásában, mindenekelőtt: mértékletesség. Minden életmegnyilatkozásban, nemcsak az ételben-italban, de szórakozásban, munkában, beszédben. Ennek a mértékletességnek erkölcsi feltétele: az önkéntesség. Nem kényszer, nem büntetés és nem érdem. A lelki erő megméréseinek lehetősége. A bűjt: küzdelem, győzelem vagy elbukás. Küzdelem a test kívánságával, az ösztönnel, az önzéssel. Aki ebben a küzdelemben győz, annak erős a lelke, az tagja Istenországának; aki elbukik távol van Istenországától.

A bűjt a szabadakaratnak és magának a szabadságnak megmutatása. Nem szolgálai vagyunk kívánságainknak, vágyainknak, ösztöneinknek, hanem urai és parancsolói. A bűjt győzelme: elutasítani a kísértőt bármilyen formában jelentkezik, bármit ajánl fel, úgy mint Jézus tette a pusztai 40 napos bűjt után. Bűjtölni csak erővel, erős lélekkel lehet. Időben, tettekben, cselekedetekben kell megmutatnunk, hogy lelkünk erejéért mit tettünk és teszünk naponta és egy életen át. Az igazi bűjt tehát nem ételtől-italtól való tartózkodás, nem elmélkedés, beszéd, ábrándozás, hanem önépítő tevékenység, munka, cselekedet. Nem egy meghatározott időszak korlátai közti önmegtartóztatás, hanem az egész emberi élet lényege; feladata mindazoknak akik Istenországát megvalósítani akarják. A világban az életben jelentkező jónak és rossznak küzdelme, az üdvösségnek vagy elkárhozásnak harca ez. Aki erős, diadalra viszi Istenországát, aki gyenge elárulja azt.

Istenhitünknek meg kell mutatkoznia életcélunkban, életfelfogásunkban és ennek nemcsak elméletnek, beszédnek, de látható tettek és cselekedeteknek kell lennie. Textusunk szavával az erő megmutatása. Jakab apostol fogalmazásában: mutasd meg a te hitedet cselekedeteidből, és azzal mutatod meg, hogy mennyire vagy közel vagy távol Istenországától, mert nem beszédben áll az ő országa, hanem erőben. Amen.

AZ IGAZSÁG

Mt 5.20

Emberi életünk és a hívő lélek egyik legnagyobb vágya az igazság. Beszédünk, cselekedeteink irányítója, vitatkozásaink, ellentéteink indítéka. Minden élet, minden vallás alapja az igazság. Büszkék vagyunk,

ha valaki rólunk mondja: ez az ember igaz. Azokra mondjuk ezt a megállapítást, akiknek cselekedetei megegyeznek a törvénnyel, az előírásokkal, a kívánalmakkal.

Igaz embernek tartották magukat az írástudók és farizeusok, akik a vallás törvényének ismeretében minden előírást a legapróbb részletekig betartottak. Az írástudók és farizeusok mellett akkor is, most is hány hívő, hány vallás nevezi magát igaznak.

Jézus azért jött, hogy a törvényt betöltse, de ugyanakkor, hogy harcot indítson az öngazságában megelégedett dicsekvő emberek, az írástudók és farizeusok ellen. Aki Istenországába be akar jutni Jézus szerint, annak igazsága több kell legyen a betűk és paragrafusok, az írástudók és farizeusok igazságánál. A magukat legigazabbnak tartók sem jutnak be Istenországába, ha életükben, cselekedeteikben, magatartásukban igazságuk több nem lesz, mint amit a törvények előírnak.

Mi az igazság? Pilátus is azt kérdezte Jézustól: mi az igazság?

Mi az igazság mindennapi életünkben? Az, hogy legapróbb mozzanatáig ismerjük érzéseinket, cselekedeteinket, az eseményeket.

Mi az igazság hitünkben és vallásunkban? Milyen a kapcsolatunk Istennel? Mert, ha minden törvényt betartottam s hitem hegyeket mozdít is, az én igazságom nem teljes. Még több kell. Tanítványságunknak, vallásunknak ki kell terjednie az egész világra, embertársainkra. Goethe haldoklásában is több fényt kívánt. Unitárius vallásunk több igazságot kér tőlünk.

Jó és igaz gondolatod, cselekedeted? Még több kell. Ezért van a tudásszomj, a tanulni vágyás, ezért olvasunk, hallgatunk, nézünk, járunk istentiszteletre, hátha valahol, valaki ajándékba adja a többletet, hogy igazabbak lehessünk.

Ezen a vasárnapon beismerjük, hogy igazságunk számtalanszor még az írástudók és farizeusok igazságát sem éri el. Messze marad életünkben Isten törvényeinek betartása. Olyan akadályaink és ellenségeink vannak, melyek nem kívülről jönnek, de bennünk laknak. Igazságvágyunk útjába leküzdendő ellenség a megszokottá váló közömbösség. Milyen könnyű a víz törvényével mindig a könnyebb utat választani a lefelé folyó utat, a gond nélküli utat, amikor nem érdekel a más gondolja, bánata, nehézsége, csak az önmagam nyugalma. Örök ellenségünk a kicsinyhitűség. Elcsüggedünk, mert úgy érezzük minden mindegy. Hiába próbálkozunk, hiába akarunk „egyet ostromló akarattal“ csak véresre zúzzuk koponyánk. Hagyjuk útjára menni a dolgokat, mert kötnek a betűk, a szokások, a körülmények, a család, a gyermek, a munkahely gondjai, melyek megoldásában tehetetlenek vagyunk, lebéklyózott lelkünk nem tud felszabadulni. Ellenségünk a kizárólagosság is. Csalhatatlannak képzeljük meggyőződésünket, azt, hogy csak nekünk van igazunk, a mi életünk igaz, a másé nem.

Istenországa kapuján azonban csak igazságtöbblettel lehet belépni. Ezt kéri tőlünk Jézus. Ezt kívánja tőlünk unitárius vallásunk is. Hitünk alapja, hogy egy az Isten, aki teremtette a világot és az életet, de a mi hitünknek ennél több kell lennie: hinnünk kell, hogy Isten a mi gondviselő Atyánk, az ő tudta nélkül még csak egy hajszál sem eshetik le a fejünkről, hogy irgalmassága és szeretete több mint a szülő irgalma és szeretete.

Hisszük, hogy Jézus a mi igaz tanítómesterünk, de ennél többet kell hinnünk: ő nemcsak a tanítónk, de mindennapi életünk alakítója. Ő a mi utunk és életünk. Hisszük, hogy a Biblia Isten parancsolatainak foglalata, de ennél többet kell hinnünk: számunkra a Szentírás az örök-élet kiapadhatatlan forrása.

Ez kell legyen a mi igazságunk, hogy az több legyen az írástudók és farizeusok igazságánál. Ez a többlet a mi erőnk, a mi hitünk. Ezt a többlet igazságot próbáljuk megszerezni és élni. Ámen.

KISS KÁROY

AZ ÉLET VÁLLALÁSA

Mt 26, 39

Jézus magatartásában, példaadásában, tanításában sokan a mindenbe való belenyugvást, beletörődést látják, az élet elfogadását úgy, ahogyan van. Textusunkat sokan magyarazzák úgy, hogy az a saját erőiben nem bízó ember teljes önfeladása.

Pedig épp ellenkezőleg: a legsúlyosabb megpróbáltatásokkal szembenező ember bátor, Istenhez forduló életvállalása. Menekülhetne a reá váró nehézségek és szenvedések elől. Összeroskadhatna a nemcsak testére, de lelkére nehezedő teher alatt. Védekezésbe vonulhatna. S ő ezzel ellentétben Istentől kér erőt, hogy szembenézhesen mindazzal, ami reá vár, s az ő akarata szerint igaz emberséggel, prófétasággal vállalja és vigye tovább életét. Hitet merít, értelmet, célt keres és talál Istennél.

Az emberi lét tele van buktatókkal, nehézségekkel, megtorpanásokkal. Sokszor céltalannak, értelmetlennek látjuk, érezzük a küzdelmet s magát az életet. Mert egyedül, elhagyatottnak érezzük magunkat. Mert elszakítottuk, elhagytuk vagy elvesztettük kapcsolatunkat Istennel, s emberrel egyaránt. Hogyan tovább? Miért, mi célból? — kérdezzük erőt veszve.

Jézus élete, példaadása éppen arra tanít, hogy az élet semmi körülménye között nem adhatjuk, nem szabad feladnunk magunkat. Hemingway *Az öreg halász és a tenger* című művében az immár céltalannak látszó küzdelmében mondatja a halásszal, hogy az ember nem arra született, hogy legyőzzék. El lehet pusztítani, de legyőzni soha.

Mi nem a mindenbe való beletörődést, földre esettséget, az élet küzdelmétől való félreállást, elfordulást hirdetjük. Nem értünk egyet a költővel aki ezt mondja: „Jó volna elköszönni: jó éjt / s eldobni ezt a nagyvilágot / mint egy dióhéjt.“ (Kosztolányi) De valljuk, hogy „amit nem kezdhetsz el újra, csak azt szabad megsiratni.“ (Horváth I.)

Az életünket mindig újra tudjuk kezdeni, de csak hittel, bizalommal. Súlyos a terhed, egyedül maradtál, úgy érzed pótolhatatlan veszteség ért? Fordulj Istenhez, meríts tőle erőt. Halld meg Jézus hozzád is szóló szavát. Kelj fel és járj. Vállald az életet, mert Istentől van. 'S mert embernek születted, az emberi közösségben, emberséggel felemelkedően új szépséget, békességet, reménytlátóan és hordozóan. Ámen.

EMBERI TÖREKVÉSEK

Mk 8,36

A Biblia az egyes embert és közösséget egyaránt irányító vallásos szemléletről és magatartásformáról szól.

Mi az, ami valóban hasznára, gyarapodására, kiteljesedésére szolgál az embernek?

A haszonelvűség mélyen belegyökerezett az emberi gondolkodásba, döntő befolyást gyakorolt és gyakorol tevékenységünkben. Jézus maga mondotta a terméketlen fügefáról, hogy haszontalan, tehát ki kell vágni. Mennyi iránya, buktatója van e gondolatnak.

A törekvő, dolgos anyagi értéket gyűjtő, azért munkálkodó embert általában elismeréssel illetik, megbecsülik. De rabjává is válhat gyűjtőszenvédélyének. A világból csak az anyagi értéket látja, számára más nem is létezik. Onzés, zsugoriság, zsarnokság, kegyetlenség önként jelentkezik útján. Beszűkül, egyoldalúvá válik, elveszít, elhanyagol valamit, ami nélkül pedig nem lehet „ember“.

Jézus tanítása éppen az egyoldalúságra figyelmeztet. Sőt még többre: A külső valóság mellett a belső életre, az emberi lét teljességére, összhangjára, a teljes értékű életre. Ez pedig a testileg-lelkileg megélt, többre törekvő szolgáló, valóban használó életre.

Nagy személyiségek vallottak éppen Jézus tanítása és példája folytán az ilyen életéről. „Úgy kellett volna meg-megállni, / Virágaidat megcsodálni“. (Áprily) Tehát nem rohanni, ami a markodba fér azt megszerzeni, megkaparintva futni keresztül az életen, de gazdagodni szépségben, lélekben is.

Széchenyi István vagyonát, tudását népe, a közösség javára fordítja. Így törekszik méginkább gazdagabbá válni emberségben.

Mit használ az embernek, ha csak magára gondol. Nem épül be családba, népbe, lelki otthont jelentő egyházba.

Ne csak a mindennapi kenyér gondját lásd és hordozd magadban. Ne álljon törekvésed központjában csak az, ami kézzel fogható, száznak kellemes. Mindez szükséges. De mindennél szükségesebb, ha

olyan kincset gyűjtesz, amit rozsda, meg nem emészt, tolvajok el nem lophatnak, senki el nem vehet tőled. Lelked nyugalmát, hited erősségét életed összhangját. Ámen.

RÁZMANY CSABA

TALÁLKOZÁS ISTENNEL

Mt 6.6

Manapság gyakran találkozunk olyan hívekkel, akik azt mondják, hogy ők azért nem járnak templomba, mert otthon a csendes magányban jobban tudnak imádkozni mint a közösségben. Ezért elhanyagolják a gyülekezeti életet és egymagukban próbálnak kapcsolatot teremteni Istennel.

A kérdés magától adódik: otthon vagy a közösségben gyakoroljuk-e vallásos életünket? Kérdezhetnénk így is: csak otthon, vagy csak a gyülekezetben, a templomban kell imádkoznunk?

Sokan vannak ma, akik a magányos imádkozás mellett foglalnak állást. Ezzel szemben mi azt állítjuk, hogy minket a jó Isten nem azért hívott életre, hogy egymástól elszigetelten éljünk, hanem azért, hogy közösen, együtt valósítsuk meg az ő országát a földi életben. Sajnálatos tény viszont az elmagányosodás, századunk egyik fájó betegsége, mely sok esetben az öngyilkossághoz vezet. A magányos ember életbe és Istenbe vetett hite fokozatosan kimerül, elsorvad, hatástalanná válik.

Egészséges hitű emberről csak akkor beszélhetünk, ha egymagában is és a közösségben is kapcsolatot tud teremteni Istennel. Csak az a hívő ember tudja átérezni igazán a templomi áhítatot, aki az Istennel való találkozásra már otthonában előkészítette lelkét.

Tudomásul kell vennünk azt, hogy mi nem csak egyének vagyunk, hanem egy nagy családnak tagjai, melyben Isten a mi gondviselő Atyánk és mi egymásnak testvérei és az ő gyermekei és munkatársai vagyunk. Ennek az Isten által vezérelt családnak megvannak a maga törvényei, amelyeknek mindnyájan engedelmeskednünk kell. Éppen ezért nem vonulhatunk a magányba, mert nekünk az a hivatásunk, hogy közösen építsük az Ő országát.

A közösségben gyakorolt istenes életnek természetesen megvannak a maga áldásai. Ha közösen imádkozunk a templomban, inkább átérezzük embertársaink bánatát, fájalmát, gyászát, de ugyanakkor örömét és boldogságát is. Ha embertestvérünk sír, mi is sírunk, ha örvend, mi is örvendünk.

Keressz az Istennel való találkozást magadban és a közösségben is, otthon és a templomi áhítatban, hogy rátalálva megérezd életedben az ő jóságát és atyái szeretetét. Ámen.

ISTEN NAGY CSALÁDJÁBAN

Kol 1,10

Számtalanszor fordul elő, ha idegen házba megyünk, nem ismervén lakóinak szokásait, hogy idegenül, feszélyezve érezzük magunkat. Gát-lásosak leszünk és nem tudjuk eldönteni, hogy mikor kell beszél-nünk vagy hallgatnunk, mit kell mondanunk és mit nem. Ilyenkor érezzük igazán, hogy nem vagyunk otthon. Ugyanez előfordul velünk, ha idegen városba vagy országba kell utaznunk, ahol nem tudjuk magunkat megértetni, mert nem értjük az ottlakók nyelvét. Valóságos számkive-tettnek érezzük magunkat, mondhatnánk idegenekké válunk az idegen környezetben.

De nem így van ez Isten nagy családjában, ahol mindenki egyfor-ma és egymásnak testvére, egyenlő jogokkal és egyenlő kötelességekkel. Ebbe a családba mindenki beletartozik fajra, színre és nemre való tekintet nélkül. Itt helye van az egyszerű embernek és a híres tudósnak egyaránt. Itt nincs rangbeli különbség csak szeretetbeli egyenlőség. De hogy ennek a családnak méltó tagjai lehessünk, mindnyájunknak „méltón kell járnunk az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyü-mölcstöt teremvén és nevedvén az Isten megismerésében“.

Elsődleges kötelességünk az, hogy megismerjük a gondviselő Istent, a szerető Atyát az ő jóságával, gondviselésével és főleg megbocsátó sze-retetével. Ugyanakkor magunkévá kell tennünk törvényeit, melyek nagy családjára vonatkoznak. Úgy érdemelhetjük ki az ő tetszését, ha Jézust követve, tökéletesség elérésére törekszünk.

Isten nagy családjában élve naponta tapasztalnunk kell atyái jósá-gát és irgalmasságát. Mi gyarló emberek vagyunk. Isten törvényeit sok-szor semmibe vesszük, szívünkben embertársaink iránt gyűlöletet, rossz-indulatot táplálunk: elhanyagoljuk családuink előmenetelét, egyházunk építését. Ha így van, legyen hitünk Isten elé állani és a tékozló fiúval mondani: „Atyám vétkeztem...“ És ki az, aki imádságában őszintén kért Istentől bocsánatot, annak áldásos hatását ne érezte volna lelkiismeretén keresztül. S ha egy édesapa meg tud bocsátani gyermekének, mennyivel inkább megbocsát a mi gondviselő Atyánk azoknak, akik hozzá fordulnak megbocsátásért. Ámen.

ÖTVEN ÉVE RÖG ALATT — RÖG FELETT*

Mikor az ember a csillagokból szeretne könnyeket csiholni, az emberi szó csak repedt üst, csak medvetáncoltató dallamok kiverésére jó, — panaszkodott Flaubert. Én nem vagyok költő, sohasem akartam csillagokból könnyet csiholni, s most mégis ilyen gyötrelmes tehetetlenséget érzek.

Mindenekelőtt azért, mert: Balázs Ferenc sírjánál állunk az emlékező kegyelet koszorúba font virágaival. Mert Balázs Ferenc már 50 éve pihen a rög alatt, s mert Balázs Ferencről szólni még ma sem könnyű. Habár a halála óta eltelt 50 év — immáron fél évszázadnyi megmérő és megrostáló idő — az eszmékből és életműből sokmindent igazolt: még mindig bőven akadna tisztáznivaló.

Amiről itt szólnom kell, az egyrészt életének és hatásának titkait faggató-fölfedező személyes vallomás, másrészt a maradandóság rög alól is kikelő üzenete, az e rögök fölött járók-élők közösségéhez szólón, személyhez szólón.

Századunk első évében lépett e földre, — amelyet aztán kereken bejárt és belátott, amelynek minden egető kérdése átlobogott a szívéen és agyán —, s amit magába épített a világból, itt akarta kikeltetni a földből, nálunk, itthon, a népek. És ez a szép, ez a gyönyörűség. A föld, az élet valóságában zuhanva akarta gyümölcsöztetni mindazt, amit a „kerek világban“ szépnek, jónak látott, tapasztalt. S mindezt határtalan tettvággyal, lélegzetállítóan gyors munkautemben! Ezért ment ez a lobogó hajú, „friss lángú“ fiatalember a maga útján, a föl-vállalt gonddal, szüntelen megújulásban. „Balázs Ferenc ment állandóan, tett szünet nélkül, s mindenkit, aki keze ügyébe esett, menésre, tette serkentett: vitt magával. Faluzott, előadásokat tartott, szervezett mindent, ami a nép felemelkedését szolgálta“. (Lőrinczi László).

Az ilyen emberek viszik előre az életet, az emberiséget. Azok „akik nem ásitóznak soha, és nem mondanak közhelyeket, hanem egyre csak égnek, égnek...“ (Jack Kerouac). Az ilyen kivételes emberek közelében tapasztaljuk, hogy „Az emberek megnőnek, ha valami magasrendű feladat ihleti őket, ha óriási látóköröket szemlélnek“ (Huizinga). S az ilyeneknek nem nehéz az önfeláldozás sem. Mert jaj azoknak, akik folyton lázban égnek, akik életenergiájukat nem tartják takaréklángon, akik keveset törődnek a csendes belenyugvók, lassúságra intők szavával, akik mindenáron siettetni akarják az eseményeket, akik nem elégednek meg a hangzatos szónoklatokkal, hanem elképzeléseiket tűz-víz megvalósítják. Akik azért tanulnak, hogy taníthassanak, akik azért égnek, hogy meleget varázsoljanak az emberek lelkébe és fényt gyűjtésnek az agyakban, akik elhintik az igényesebb élet magvait, a „rög alá bújnak“, „teremni gyümölcsöt“. Jaj ezeknek az embereknek, mert

* Elhangzott Balázs Ferenc sírjánál, Mészkon, 1987. július 8-án a Lelkész-továbbképző tanfolyam résztvevői és az egyházköztség elöljárói jelenlétében.